

עלי מרפא
שעור הגליון
יין הנגרי
למעשה
בני היכלא

- ולואי תדע מגדולתן
- מחצית השקל
- ענתנותו של רבי נתן
- התבודדות
- סיפורו של בית מדרשו

התורה הזמנית:

דרכי נועם
טעם גן עדן
כוכבי אור
עומק הפרשה
חנך לנער
שאל בני
הלכה פסוקה

- הממון המון המון
- טעם חדש בלימוד התורה
- מתיקותו של תם
- בנין ע"י שביחה
- לימוד העומר עם תיטקות ניצח את המון
- שייר לצח את עמלק!?
- הלכות השייכות לפורים

גליון שבועי למבקשי התרופה והעצה לעובדא
למעשה במשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

יש לך חצי שקל?

כשיהודי פשוט מתבקש לתת, או פוגש מישהו שצריך, הוא כמובן משתדל לתת, אבל שהדבר הזה יתפוס נפח בחייו? כנראה שלא.

שקלים, כפתיחה לחודש אדר. העילה הרשמית היא, היות ובחודש אדר התקיימה המגבית השנתית עבור הקרבנות של השנה הבאה, לכן אנו קוראים את הפרשה הזו. אבל הרי אין לנו בית מקדש, ואין לנו למי להביא את אותה תרומה?! ונשלמה פרים

לצדקה. אין מי שאינו מכיר את הדבר הזה שנקרא צדקה, וכנראה שגם אין מי שאינו נותן צדקה, הרבה או מעט. ואם בעבר היה מדובר באיזו קופה קטנה של צדקה, שהיה כנראה בכל עיירה או קהילה, כיום אנו עדים לתעשייה ענקית של צדקה; החל מקופות של צדקה שכונתיות, עירוניות, ארציות ועולמיות, ועד מגביות של מיליונים רבים בכל שני וחמישי, וגם ראשון שני רביעי ושישי...

ישראל רחמנים הם, נתבעים ונותנים. זה נותן שקל, השני חצי דולר, והשלישי רושם צ'ק או מעביר אשראי. אין ציבור עני, ואין מגבית שאינה מצליחה, לגמרי או לפחות חלקית. אם אנשים עדיין מסתובבים מבית לבית, ומבית כנסת לבית כנסת, ואם אנו פוגשים עדיין מגביות חדשות לבקרים, כנראה שזה עובד...

אבל, אם נעצור לרגע יהודי, ונשאל אותו: כמה המושג 'צדקה' תופס מקום בחיך? כנראה שלא הרבה. ישנם גבאי צדקה, שזה מרכז חייהם, ואשרי חלקם. ישנם נגידים ונדיבים, שחלק מרכזי מחייהם הוא התרומות שהם נותנים, כל אחד למטרות הנוגעות ללב, ואשרי חלקם. אבל יהודי מן השורה, מה לו ולצדקה. כשהוא מתבקש לתת, או פוגש מישהו שצריך, הוא כמובן משתדל לתת, אבל שהדבר הזה יתפוס נפח בחייו? כנראה שלא.

כשיהודי מתכנן את סדר יומו, סדר חייו, ואת תכניותיו השונות, הגשמיות והרוחניות, קשה להאמין שהמושג צדקה יפיע שם כאחד מן המניין, בוודאי לא בשורה בולטת, משמעותית או קריטית. צדקה היא סוג של ברירת מחדל. כשפוגשים צורך, משתדלים להיענות אליו. אבל לא משהו ש'מתכננים' אותו, ומכניסים אותו לרשימת הדברים אותם אני רוצה לעשות היום או השבוע.

מחצית השקל

המעניין הוא, שהדבר הראשון אותו התבקשנו לעשות לאחר מתן תורה, הוא: לתת צדקה. משה רבינו עלה למרום להביא את התורה. כשהוא ירד לאחר ארבעים יום, הייתה תקלה קשה וכואבת, חטא העגל. הוא עלה שוב לארבעים יום לבקש רחמים, וירד ביום כיפור עם הלוחות השניות. למחרת, הוא מקהיל את עם ישראל, ומבקש מהם דבר אחד: תביאו משהו לנדבה.

הציווי הראשון שהצטוונו לאחר קבלת התורה, הוא להביא נדבה. וזו גם הייתה הכפרה על חטא העגל. ובכל שנה, אנו קוראים שוב את אותה פרשת

עלי מרפא

רבי נתן מדבר אליך!

אין לך מושג באיזה מדרגה אתה!

אור ליום ה' פרשת שלח לך תקצו, נעמוזב,

וַיֵּשׁ לִי עֵתָה שְׂיֹחָה נְאֻם בְּעֵינַי זֶה שְׁעָקֵר נִסְיוֹן הָאָדָם וּבְחִירָתוֹ הוּא. מִחֲמַת שְׂאִינִי יוֹדֵעַ מִה נִעְשָׂה עִמּוֹ, פִּי אִם הִיָּה יוֹדֵעַ הָאָדָם כִּלְ מַה שְׂאִנְעוּשָׁה עִמּוֹ בְּכָל עֵת, וְהִיָּךְ הוּא עוֹמֵד וְאוֹחֵז בְּכָל עֵת, וְאִיךָ גַם עֵתָה יִקָּר בְּעֵינַי הַשִּׁי"ת מֵאֵד מֵאֵד כִּלְ הַנִּגְעָה טוֹבָה וְכִי שְׂנֵמְצָא בּוֹ - בְּיָדַי הִיּוּ הַכֵּל רוֹדְפִים בְּכָל פְּנֹחַם לַהַשִּׁי"ת, וְהִיּוּ הַכֵּל צְדִיקִים. אֵךְ עֲקֹר הַנִּסְיוֹן הַבְּחִירָה הוּא עַל יְדֵי הָעֵלֶם הַיְדִיעָה.

וְעַל כֵּן בְּאֲמַתְּ אֵי אֲמַשְׁר בְּשׂוּם אֲפֹן שְׂוִידֵע הָאָדָם בְּחִיּוֹ הִיָּךְ הוּא אוֹחֵז, כְּאֲשֶׁר שְׂמַמְעִי בְּשִׂמּוֹ ז"ל, פִּי בְּזֶה תְּלִי הַבְּחִירָה, אֲבָל הַחֲפֵץ בְּאֲמַתְּ לְחֹסֶם עַל תְּכַלִּיתוֹ הַנִּצְחִי רֵאֵי לוֹ לְהַתְחַזֵּק עַל יְדֵי זֶה בְּעֵצְמוֹ וְלֹדֵעַ וְלִהְיִין עַל כֵּל פְּנִים שְׂאִינִי יוֹדֵעַ כִּלְ כִּי מֵאֵד עִמָּךְ מִחֲשַׁבְתּוֹתָיו יִתְבַּרַךְ, וְמִי יוֹדֵעַ כְּמִה יִקָּר בְּעֵינַי תִּנְגַּעוּתְךָ הַטּוֹבִים.

וְדוֹקָא עַל יְדֵי שְׂהוּא רְחוּם כֵּל קָה, עַל יְדֵי זֶה דְּדוֹקָא יִקָּרִים בְּעֵינַי כֵּל תִּנְגַּעַה וְהַעֲתִיקָה טוֹבָה אֲפִלּוֹ כְּחוֹט הַשְּׂעִירָה, בְּפִרְט שְׂבָרָה גְּלָה אֲזָמוֹר ז"ל מִזֶּה הִרְבָּה חֲבָרְיוֹ חַיִּים וְקָמִים נְאֻמִּים וְנִמְקָדִים לְעַד וְכִי, וְיִוְתֵר מִזֶּה יֵשׁ בְּלִבִּי לְדַבֵּר בְּזֶה, אֵךְ אֵי אֲמַשְׁר לְהַאֲרִיךְ בְּקִתָּב מִכְּמָה טְעֻמִּים.

דְּבִיר אֲבִיךָ הַמְצַפֶּה לְשִׂמְעֵךְ מִמֶּךָ בְּשׂוֹרֹת טוֹבוֹת תְּמִיד. נְתָן מִבְּרַסְלָב

רגע טהור שבו חצי שקל קטנטן עושה את דרכו מכיסו של אחד לשל חבירו, במטרה נקיה של נתינה - הוא רגע של תכלית, רגע נקי של חיבור

שפתינו. אם אי אפשר להביא צדקה בפועל, לפחות נקרא על זה בתורה. כנראה אם כן, שהצדקה היא דווקא משהו מאד מרכזי בחייו של יהודי, והשאלה היא למה.

התשובה לכך נמצאת בנקודה תמוהה נוספת שישנה באותה פרשת שקלים. בפרשה זו, כל יהודי מתבקש לתת מחצית השקל, פרוטה לא פחות וגם לא יותר. והשאלה היא למה. למה דווקא חצי, ומה יקרה אם מישהו יתן שקל שלם?! האם אנו מכירים מגבית שבה מגבילים את גובה הנתינה? מה כל כך גרוע אם העשיר דווקא כן ירבה, ויתן לא רק חצי שקל אלא חצי מליון שקל?!

נתינה נקיה

כאן נמצא הסוד. יש לנו הרבה תוכניות בחיים, גשמיות ו/או רוחניות. אבל המטרה היא בסופו של דבר להביא את העולם לתיקונו, ותיקונו הוא חיבור וייחוד. בריאת העולם היא בריאת הנפרדות כביכול, וכל עוד יש פירוד בעולם - בין העולם לבוראו, ובין אדם לרעהו, העולם אינו מתוקן ואין יכולת לטוב להתגלות בו ולשרות בתוכו. תיקון העולם יהיה כאשר יהיה חיבור מלא, בין כל חלקי העולם וביניהם לבין המקור, ואז יהיה עולם שכולו טוב.

צדקה היא הדבר שמניע את הגלגל הזה. רגע טהור שבו חצי שקל קטנטן עושה את דרכו מכיסו של אחד לשל חבירו, לא בעקבות עסקה או אינטרס, אלא במטרה נקיה של נתינה - הוא רגע של תכלית, רגע נקי של חיבור. גם אם זה רק חצי, ודווקא אם זה רק חצי. אין כאן שום דבר עצום להתפעל ממנו, רק פעולה פשוטה של חיבור נקי ופשוט. את זה השי"ת מחפש, ולשם העולם שואף. חצי שקל. זה הכל.

חק ולא יעבור

יום	יום לחודש	ליקוטי קמא	ליקוטי הלכות ח"ה	משנה ברוחה ח"ב	דף יומי	ליקוטי תפילות ח"ב
שבת	כ"ט	פ"א	רכ"ב	רל"ג	י	שען ששא
א'	ל'	פ"א:	רכ"ג	רל"ג:	יא	שעב שעב
ב'	א'	פ"ב:	רכ"ד	רל"ה:	יב	שעג שעג
ג'	ב'	פ"ב:	רכ"ה	רל"ז:	יג	שעז שעז
ד'	ג'	פ"ג:	רכ"ו	רל"ח:	יד	שעה שעט
ה'	ד'	פ"ג:	רכ"ז	רל"ח:	טו	שפ שפא
ו'	ה'	פ"ד:	רכ"ח	רל"ט:	טז	שפב שפב

עיון התורה הזמנית: ליקוטי מוהר"ן חלק א' תורה כ"ו

מעשה בשטר יימיל

פעם אחת בפגרים שלחו אנשיו של מוהרנ"ת אליו (פמ"דמה נגיד אנשיו מטשעהרין) בתוך המשלוח-מנות גם שטר יימיל חדש (כי לא יכלו לסבל שאיש מוה"ם פרבם מוהרנ"ת לא ילבש בשבת שטר יימיל כשאר הרבנים והמפרסמים), אבל זה היה למורת רוחו ואמר בהקפדה: "וואס וויל מען פין מיר איה זאל האנטאהן נחשים ועקרבים אויפן קאפ" (מה הם רוצים ממני, שאחבש נחשים ועקרבים על הראש?). וחדר זאת כמה פעמים. כל כך מאס וקץ בפבוד שחלקו לו כאלו דוקרים ועוקצים אותו נחשים ועקרבים. והיה בורח מן הפבוד פמטחיו קשת. אבל אחרי הפצרות מרבות חבש השטר יימיל בקש"י רב כדי שלא לזלזל במתנת המשלוח-מנות, אך לא הרגיש בנוח בלבישתו. ולא עברו ימים מועטים עד שנתקיים בו "רצון וראיו עשה" כי פשנכנס לצרכיו בבית הפסא הניח השטר יימיל בחוף פנהוג, ואף יצא יצא משם לא ראה פבר השטר יימיל במקומו ואיננו כי לקחו אותו, ושחמ מאד מוהרנ"ת על העלמת השטר יימיל פמוצא שלל רב על שמון השמים פטרהו מלחבש דבר נגד רצונו ושאין רוחו נוחה מזה. (שמעתי מר' אטשע מאיר קורמן)

עין בספר שיח שרפי קדש (חלק ב' תרגל): שלא לבש גם בגדי משי פדרג הרבנים ושום בגד חשוב שלובשים. (שם תשכב): אחד אמר לו "גייט מארגן, רבי" (בקר טוב, רבי). "ענה לו: "גייט מארגן, בעלפעדו! (בקר טוב, עוהד)".

איש אחד שאל עצה מוהרנ"ת בהיותו בטעפליק ולא מהר להשיבו על זה, ושוב שאל אותו וגם הפעם לא השיבו והפציר אותו כמה פעמים, ובגן, התחיל לדחק את מוהרנ"ת שיתן לו עצה מיד, ענה מוהרנ"ת ואמר לו: "אני איני יכול לשית עצות בנפשי אם לאכל עוד פך מרק (פארשט) מהצלחת או פבר די לי במה שאכלתי, ואתה רוצה פבר שאתן לך מיד עצה?". (שמעתי מר' לוי יצחק)

מוהרנ"ת הדפיס הספרי מעשיות באוסטרהא שנת תקע"ו, ובהזרתו עם הספרים משם לביתו, אזי פדרג נסיעתו ירד באמצע עם ספר אחד ונכנס לשדה או ליער ועמד ליד איה אילן וקרא שם המעשה הראשונה של ספרי מעשיות, ואחרי גמרו אמר שכל העולם צריך לשמע מעשיות אלו ואפלו אילנות ושאר דומים, צומח, חי, מדבר. (שמעתי מר' יצחק מאיר קורמן)

נצור לשונך הלכות לשון הרע

האומר דבר לחבירו, אין לספרו לאנשים אחרים עד שירשהו האומר. דבר זה הוא מדה טובה, ולא איסור. אם האומר גילה דעתו שמספר רק לו בלבד. אסור מן הדין לספר הדבר לאחרים. אם היה בו לשון הרע, גם כשמרשהו בפירוש. אסור.

א' בערכין דף טו: 'היכי דמי לשון הרע' כגון שאמר: איפה אפשר למצוא אש, אלא בבית פלוני. לדעת רש"י ועין יעקב, הכונה שהוא עשיר וכל שעה הוא מצוי בביתו לבשל תבשילים ואינו מהנה לאחרים. ולדעת מהרש"א הלשה"ר שהוא רעבתן. ונחלקו הראשונים אם הוא אבק לשה"ר או לשה"ר ממש. ולפי מהרש"א תלוי איך יפרשו השומע, אם יבין שהוא רעבתן, זה לשה"ר גמור, ואם יבין שהוא מרבה בסעודות הרשות, אין זה גנאי גמור.

אם אמרו לאדם שפלוני סיפר עליו שאצלו תמיד אפשר למצוא אש, כי תמיד הוא מבשל. תלוי במחלוקת ראשונים אם זה רכילות ממש או אבק רכילות. (קיצור הל' לשה"ר פ"ט סעיף י"א)

על פן הזהירים למנותם על ידי השקלים דיקא... כי ישראל עם קדוש הם למעלה מהמניין כי הם נכללין פמם במקור האחדות:
ליקוטי הלכות, ציצית ז, ח

התבודדות

ישועות כדוגמת 'כספומט', אלא הוא השער והפתח דרכם יכולים אנו להרגיש את החמיו הגדולים של השי"ת המנושב עלינו, באריכות אפו. וכמו אחד שרוצה לבקש ברכה או עצה מצדיק, שנכנס להזכיר מבוקשו וחוזר לביתו. לעומת החסיד המקושר לרבו, שרוצה את עצם השיחה והשהות בקרבת רבו. כך גם עסק ההתבודדות לשבת לבדו עם השי"ת, שמביא יישוב הדעת והארת החכמת מציאות ה' בעולם.

-ה-

רביז"ל לקח על עצמו להאיר בכל אחד את אור אלקותו יתברך, מעין ההשגות שיתגלו לעתיד לבוא, כמבואר לנוכח לכל מי שלומד ספריו הק', שמגלה תורות מענין התגלות הדעת שיתגלה בזמן הגאולה. אך המעיין היטב במאמרו ז"ל, יוכל לראות שכמעט בכל תורה וכל שיחה, תכלית אותה שיחה או תורה הוא שהדעת המתגלה באותה שיחה ותורה ישפיע על הדיבור, ולגלות עוד עומק חדש בתפילה ושיחה עם ה', כי זהו כל ענינו של רביז"ל - השגת אור ה' על ידי עסק התפילה.

ואפילו בתורה הידועה 'אזמרה' בענין החיפוש של נקודות טובות, שלכאורה הוא התגלות של עצה לחיות יותר בקרבת אלוקים על ידי ידיעת הנקודות טובות. אך בשימת לב שם, מובא בפירוש שכל התכלית של מציאת הנקודות טובות, הוא בכדי שיוכל להתפלל לשיר ולזמר לה', [ועיין בליקוטי הלכות השכמת הבוקר א'].

-א-

רביז"ל מגלה משיח יגלה בעולם 'תפילה שהיא בחינת חוטם' - היינו תפילה של גילוי הרחמים של ה', כי יש תפילה שהיא לא בחינת חוטם, תפילה בה אדם מרגיש כעס וטרוניא, ומלא ספיקות וחששות האם יושע, אבל יש תפילה שהיא כולה בהתדבקות במידות הרחמים העליונים.

-ב-

פניו האמיתיים של הבורא הם הרחמים שלו. ומשיח ימשיך לעצמו חיות מאותם הרחמים של השי"ת, ואת הרחמים האלו הוא יאיר בעולם, וכך ממילא כולם יתחילו להתפלל, כי ירגישו שיש מי שיכול לרחם, ויכולו לעסוק הרבה מאוד בדיבור ושיחה עם ה', דבורי שבה והודיה, בקשות ותחינות, כי יראו אותו עין בעין.

-ב-

כאשר מתגלה אור החוטם בהתגלות אור המשיח, אזי מתגלה אור החכמה בעולם בידיעת אלקותו יתברך, שזהו תכלית הגילוי של דרך ההתבודדות שמאיר רביז"ל בעולם, שעיקר ענינו ליישב דעתו עם השי"ת ולקבל שפע של דעת לעבור את העולם כראוי. ולכן אצל אנשי שלומנו היו קוראים להתבודדות בשם 'יישוב הדעת', כי הוא לא רק תפילה תחינה ובקשה, אלא משהו עמוק יותר, זמן בו מדברים ומשיחים את מה שיש בלב לה', ומקבלים איזה יישוב הדעת באותו ענין.

-ד-

התפילה אינה אמצעי סגולה רק בכדי לפעול

הליכות

שיחות ומנהגים

התחזקות

שעידע! מדוע רבנו הקדוש היה רבנו הקדוש? מ'שום שעידע! מדוע אני כמו שאני? מ'שום שאני יודע!":

מוהרנ"ת אמר: "איזי ניט דא קיין אצא נדאי ווי דער יום המיתה, און ס'איז ניט דא קיין אצא העלמה ווי דער יום המיתה" - "אין פנה דבר נדאי כמו יום המיתה. ואין פנה דבר מסתור ונעלם, כמו יום המיתה".

אמר פעם מוהרנ"ת: "איה האב זען אלסדינג אויסגעמאלט, נאר דעם ערשטן ברך האב אין גבר האב איה זיך נישט געקענט אויסמאלן, ווי אזוי וועט מען מער דארטן אויפנעמען" - "הכל צייתי לעצמי, רק ה'ברוך האב' הראשון שבקבר, לא יכלתי לציר לעצמי, היאך יקבלו שם את פני" (נסחא אחרת: חוץ מלילה הראשון בקבר):

(שיח שרפי קודש)

סיפורו של בית מדרש

את הסיפור שלפנינו סיפר רבי יוסף'ה ממז'בוז', נכד הרה"ק בעל הדגל מחנה אפרים' מסדליקוב. סיפור זה היה הסיבה העיקרית שבעקבותיה קבע הבעל שם טוב הק' את מגוריו במז'בוז'. במז'בוז' התגורר תלמיד חכם מופלג, רבי בעריש ב"ל-אויס שמו. כל ימיו ישב על התורה והעבודה, כשנוות ביתו מנהלת חנות בדים גדולה ומצליחה, שבין לקוחותיה נמנו עשירי הסביבה. באחד הימים, כשכסא הרבנות בעיר התפנה, עלה בדעתו של מושל המחוז להוציא את משרת הרבנות ל"מכרז" ו"למוכרה" לכל המרבה במחיר. גדולי ישראל יצאו חוצץ כנגד מגמה מסוכנת זו

בית המדרש תבע את עלבונו.

בית מדרשו המשוחזר של הבעש"ט הקדוש במז'בוז'

שהמיטה חורבנות רוחניים, ועד מקום שאימת המלכות איפשרה זאת, יוצאים היו בהכרזות איסור כנגד רוכשי הרבנות. במקרה דנן, נמנעה השערוריה בטרם פרצה. הסוחרת העשירה הזרזה והציעה למושל סכום עתק תמורת רכישת הרבנות בעבור בעלה הלמדן רבי בעריש, ובכך, הגיעה הפרשה לסיימה. שכן, לא היה מי שיוכל להתמודד כנגד הסכום שהציעה. אחת התקנות הראשונות שתיקן הרב החדש היתה, בניית בית מדרש חדש ומפואר, במקום זה היישן העשוי מעץ, ששימש כמקום תפילה מרכזי, לצד 'בית הכנסת הב'ח'. את מרבית הוצאות הבניה מימן הרב מכספו, תוך שהוא מניח מקום גם לבעלי יכולת אחרים להשתתף במצוה. לאחר חנוכת בית המדרש החדש והמרווח, עברו הרב ובני הקהילה להתפלל בו, ובית הכנסת הקטן והישן ננטש וזנח.

לא ארכו הימים וחולו כבד תקף את הרב החדש והפילו למשכב. למיטתו הוזעקו טובי הרופאים, סכומי עתק שולשלו לידיהם, אך למרות כל המאמצים לא עלתה ארוכה לרב.

הרבנית, שבנטיעותיה לברוד למטרות מסחרה, רגילה היתה להיכנס בדרכה אל הבעש"ט שהתגורר אז עדיין בקולומיי, ולבקש את ברכתו, הפצירה בבעלה הרב כי ייסע אף הוא אליו ויבקש את ברכתו להחלמתו. כרבים אחרים באותה העת, אחוז היה רבי בעריש בחבלי 'התנגדות' לבעש"ט שנחשב לתופעה חדשה ובלתי מוכרת, ולמרות מצבו הביע סירוב נמרץ להצעה.

לבסוף, משהלך חוליו והכביד עוד יותר, לא יכול היה עוד להתנגד להחלטת הרבנית לנסוע לפחות

לבעש"ט לבדה, כדי להתחנך בנפש בעלה. בטרם יצאה לדרך הוסיפה ודרשה מרבי בעריש, כי יקבל על עצמו בתקיעת-כף לקיים ככל אשר יורה הבעש"ט. החולה, שצל המוות כבר ריחף מעל לראשו, ניאות גם לזאת.

בבואה לפני הבעש"ט, נענה ואמר: "עניין קשה הוא זה, ואהיה מוכרח בגינו לנסוע למז'בוז' בעצמי!". ואכן בתוך זמן קצר יצא הבעש"ט לדרך. בהגיעו למז'בוז' כשחנתה עגלתו ליד בית רבי בעריש, שאל הבעש"ט עוברי אורח מה מצבו של הרב, "הרב גוסס" השיבו האנשים, "ואנשי התברה קדישא כבר ניצבים סביב מיטתו!"

ירד הבעש"ט מהעגלה ופסע אל הבית פנימה בצעדים בוטחים. משנכנס פנה היישר אל חדרו של החולה, הניח ידו על המזוזה שבפתח החדר והביט ברב השוכב בטול הבעה. "רבי בעריש!" קרא, "וכי כך מקבלים אורחים?! כלום לא נוהג במקומכם לומר 'שלום עליכם'?"

לפתע פקח החולה את עיניו, והושיט את יד ימינו לעבר האורח הקדוש. "כך נותנים 'שלום עליכם', בשכיבה?!" תהה הבעש"ט שוב. לתדהמת הנוכחים אזר החולה עוז, והצליח להתיישב על מיטתו. או אז הסיר הבעש"ט את ידו מן המזוזה, התקרב אל מיטת החולה והתיישב סמוך אליו. "תדעו, רבי בעריש, כי סיבת מחלתכם נעוצה בשלושה קטרוגים, המושמעים נגדכם בפני הבית דין של מעלה:

"הקטרוג האחד הוא, על שרכשתם את הרבנות בממון. הקטרוג השני הוא, על עצם התעטרם בעטרת הרבנות שאינה מיועדת בעבורכם.

"אמנם, על קטרוגים אלו" המשיך הבעש"ט, "ניתן להתגבר בעזר ה', על ידי שתפטרנו מן הרבנות. אולם הקטרוג השלישי, הגדול והקשה מכולם, הוא על הזנחת בית המדרש הישן בגינכם, בית המדרש בעצמו עומד ומקטרג עליכם בפני בית-דין של מעלה ותובע את עלבונו! על אף שבניתם במקומו בית מדרש אחר, ומצד הדין מותר היה לכם להחליף ישן בחדש, טוען בית המדרש הישן, כי זה קרוב לשלוש-מאות שנה שבני ישראל מתפללים בו, ומצד חוסנו מסוגל הוא להמשיך ולשמש עוד שנים רבות כבית-תפילה. עתה הפנו לו כל המתפללים עורף והוא נותר שומם.

"בית יותר נתקבלה טענתו של בית-המדרש הישן, משום שמקומו מכון כנגד בית-המקדש של מעלה ומשום כך ראי הלהרות תפילות בבית-מדרש זה, ולא למונעו! כדי לדחות את הקטרוג השלישי, אין בידי ברירה" סיים הבעש"ט, "אלא להעתיק מושבי לכהן ולקבוע את מקום תפילתי בבית מדרש ישן זה!"

קיבל על עצמו רבי בעריש להתפטר מן הרבנות, ואכן כך עשה, ובתוך זמן קצר חזר לאיתנו. אף הבעש"ט קיים דברו ובא לקבוע את מושבו במז'בוז', כשהוא מאמץ לעצמו את בית המדרש העתיק, כבית מדרשו שלו.

דרכי נועם

חיפוש אור הצדיק בתורתו הקדושה

ביאורים על לקוטי מוהר"ן ח"א סי' נ"ו מאמר ב' ע"פ שיעורי הגה"ח ר' ניסן דוד קיוואק שליט"א

[א] פי יש בכל אחד מישראל בחינת מלכות, וכל אחד לפי בחינתו, בן יש לו בחינות מלכות. יש שהוא שו"ר בביתו, יש שהוא מושל ביותר, וכן יש שהוא מושל על כל העולם, כל אחד לפי בחינת המלכות שיש לו. בבחינות: "שדרי אֶלְפִים וְשָׂרֵי מֵאוֹת וְשָׂרֵי חֲמִשִּׁים וְשָׂרֵי עֶשְׂרֹת" (שמות י"ח):

ובחינות המלכות הזאת שיש בכל אחד, היא באתגליא ובאתפסיא. וכו' [ב] וְצִירָיו כֹּל אֶחָד, לְבָלִי לְהִשְׁתַּמֵּשׂ עִם בַּחֲיוֹנוֹת הַמְּלָכוֹת שֵׁשׁ לֹא לְהִנָּאֵתוּ וְלִצְרִפוֹ. שְׂלָא תְהִיָּה בַּחֲיוֹנוֹת הַמְּלָכוֹת אֲצִלוֹ פְּעֻדָּה לְמִלְכָּא תְּאֻדָּו, רַק שְׂתִּהְיֶיהָ בַּחֲיוֹנֵת הַמְּלָכוֹת בְּבַחֲיוֹנֵת בֵּן חֻרְיָן. בְּבַחֲיוֹנֵת (קִהְלָת י): "אֲשָׂרֵי אֶרֶץ שְׂמֶלְכָף בֵּן חֻרְיָן", שְׂהַמְּלָכוֹת יִהְיֶה אֲצִלָּה בֵּן חֻרְיָן, לְבָלִי לְהִשְׁתַּמֵּשׂ בּוֹ לְהִנָּאֵתָה:

וזה בחינת מרדכי, בחינת מרד דרוד (חלון קל"ט): שְׂהַמְּרוֹת, חֲיִנּוּ הַמְּלָכוֹת, יֵשׁ לָהּ דְרֹד וְחֲרוֹת, שְׂלָא לְהִשְׁתַּמֵּשׂ בָּהּ לְהִנָּאֵתוּ וְלִצְרִפוֹ, כִּי אִם לְהִשָּׂם יִתְבָּרַךְ, בְּבַחֲיוֹנֵת (עֲנִיָּה א'): "וְהִיָּתָה לָהּ הַמְּלֻכָּה". דְּהִיָּנּוּ לְהִשְׁתַּמֵּשׂ עִם הַמְּלָכוֹת לְעִבּוּדֵת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, דְּהִיָּנּוּ לְהַזְהִיר וּלְהוֹכִיחַ אֶת כָּל הַנְּשֻׁמוֹת שְׂנֵנְכֵימֵי אֶלְיָו, כֹּל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי בַּחֲיוֹנוֹת הַמְּלָכוֹת שֵׁשׁ לֹא בְּאַתְגְּלִיָּא וּבְאַתְפְּסִיָּא. הֵן אִם הוּא מוֹשֵׁל בְּבֵיתוֹ, צִירָיו לְהַזְהִיר וּלְהוֹכִיחַ אֶת בְּנֵי בֵיתוֹ, וְאִם יֵשׁ לוֹ מַמְשָׁלָה יוֹתֵר, מִטָּעַל עָלָיו לְהַזְהִיר יוֹתֵר וְיִזְתֵּר אֲנָשִׁים, לְפִי בַּחֲיוֹנֵת הַמְּלָכוֹת שְׂלֹו:

גילוי המלכות

רבינו מתחיל את המאמר שיש לכל אחד מישראל בחינת מלכות, וממשיך לבאר את חלק הממשלה שיש לכל אחד לפי בחינתו, וכבר נתבאר שמתוך כללות המאמר ומתוך דברי מוהר"ן מתבאר שעיקר הכוונה בעניין המלכות היא לחלק של גילוי מלכות ה' שיש לכל אחד מישראל חלק המיוחד לו, [ואת זה צריך להאיר גם בתלויים בו וכפי שמתבאר בהמשך המאמר]. וכפי שמתבאר בהמשך המאמר מוכרחים להמשיך לזה חיות ע"י עסק התורה, אבל לכאורה הדבר קשה להבין למה התחיל רבינו דווקא בעניין זה של הממשלה על אנשים שלכאורה הוא עניין צדדי בכל המאמר שעוסק בעניין גילוי הדעת שבהסתרה ולכאורה זה עלול להטעות ולהסתיר את עיקר הכוונה.

עיקר ההסתרה הוא ע"י נפילת המלכות

אמנם על פי המתבאר מכללות המאמר, ניתן להבין היטב שבדווקא פתח רבינו בעניין זה, כי באמת עיקר ההסתרה העצומה והנוראה שיש על עניין זה של השליחות שיש לכל אחד ואחד לגלות מלכותו יתברך בעולם, הוא ע"י עצמו שה"מלכות" נופלת, והאדם רוצה להשתמש בה לצרכו ולהנאותו, וע"י נופל להסתרה ולהסתרה שבתוך הסתרה, והכל מחמת שלא תפס האדם נכון את כח המלכות שיש לו, ואת השליחות העצומה והנוראה שיש לו עם כח המלכות הזה שניתן לו, שיוכל ע"י לגלות מלכותו יתברך בכל רגע ורגע ובכל דבר ודבר, וכן להאיר את הארת הדעת הזו בכל מי שתלוי בו, שאז היה יכול להיות מלא חיות, אבל כשהאדם אינו תופס נכון את המלכות הזאת, הוא נופל ע"י בעצמו, וע"י נופל להסתרה והסתרה שבתוך הסתרה, ולכן התחיל רבינו דייקא בעניין זה של המלכות שיש לכל אחד, שנכלל בזה הכח שיש לכל אחד להאיר לנפשות התלויים בו, כי בעניין זה תלוי עיקר עבודת האדם האם ימלא תפקידו לגלות מלכות ה' בעולם, או יכנס ע"י עצמו לתכלית ההסתרה.

כי עיקר ההסתרה על מלכות ה' הוא החשיבות לממון ולבעלי הממון, וכפי שמתבאר בהמשך המאמר שזהו לעומת זה של המלכות דקדושה הוא מלכות המן עמלק שהוא תאות ממון, וההדגשה היא על החלק של ה"מלכות" של הממון, כי עיקר ההסתרה שיש בעולם הזה ובפרט בגלות, הוא ע"י שעיקר החשיבות הוא לבעלי

לעיבוד התבוננות בספרי רבינו ז"ל

לחידודא

באיזו שנה רבינו ד"ל רקד הרבה בכדי לבטל את גזירת הגיוס דאז?

תשובה לחידה הקודמת:

לעיתיד, כל המועדין בטלין, וימי הפורים לא נבטלין. למה?? כי כל הכח של גס פורים - שהיה בזמן גלות, היה מהגאולה השלמה שלעתידי לבוא, ואור עצום נזה לא יכול להתבטל!.

ליקוטי הלכות, בנור בהמה טהורה ד, בה

הזכרה: פסח בן אברהם ירושלים זכה בשובר זיכוי ע"ס 100 ש"ח עבור טיסה לאומן.

לכבוד מערכת עלה לתרופה שלום. ואפילו בהסתרה שבתוך הסתרה, בנדיא גם שם מלכש השם יתברך... ואפילו אם, חס ושלום, עושיין דבר עבר, שהוא שלא פרצון השם יתברך, עם כל זה בנדיא יש שם חיות השם יתברך.

מילים אלו ידועות מאוד, אך צריך לדעת לחיות לאורם, יש בהם את נשמת החיים, ונקודת המרכז של עבודת השי"ת לא רק בזמן הסתרה, אלא אף בזמני ההצלה וגילוי. במה הדברים אמורים?

רבינו אומר [אות ה'] שיש מלכות דקדושה ולעומת זאת מלכות המן ענינל, ואומר ששניהם ענינים שהם מאספים, פי מלכות דקדושה הוא פניני: "מאסף לכל הפחות"... ומלכות המן ענינל, שהוא מלכות ה'רשעה, הוא פניני מאסף ממון. רבינו מגלה כאן סוד גדול הטמון לכל אורך תורה נ"ו. יהודי בא לעולם כדי לאסוף. לאסוף עוד ועוד גילויים של השי"ת בעולם, עוד גילוי של מלכות השי"ת בעולם.

מי שזוכה למלכות דקדושה, יודע שהמלכות היא של השי"ת, הוא תמיד אומר, אני לא מבין כלום, אבל אני מאמין שהשי"ת הוא המלך, והוא נסתר בהכל גם במה שאני לא רואה את הגילוי.

לכן, הוא תמיד מאסף לקדושה עוד ועוד פיסות חיים, וחלקי גשמיים [ניצוצות]. יום אחד הוא אוסף גילוי של ההצלה, ויום אחד גילוי של הסתרה, הוא מביא לקב"ה את הרוחניות

והגשמייות, את ההצלחות והנפילות, את השמחות והצרות, את הכיסופים ואת התאוות, זה הפי מאסף לכל המחנות.

הוא יודע שהשי"ת נסתר בהכל, והוא ממלך את השי"ת על הכל. לכן הוא מבין שהקב"ה הנהיג כרצונו בכל מה שעבר עליו היום, ודאי שהיו תיקונים נעלמים בכל מה שנעשה עימו. כשהאדם חי כך, אזי הוא מאסף את הכל אל המלכות דקדושה, והוא שובר את מלכות המן ענינל.

כי המן ועמלק ענינים הם לומר לאדם, שהצלה זה משהו שאתה מבין, משהו שאתה מרגיש. כמו ממון ועשירות שזה נראה טוב בעיניכם בשריות. כך גם בתורה, הוא יספר לך שההצלה היא רק מה שנראה טוב, רק כשהולך לך להרגיש מצליחין. ממילא הוא מזנב את הזמנים הנחשלים, ואומר לך אם יש כאן הסתרה, דאי נכשלת במלכות שלך ואין לך איך לעבוד כאן את השי"ת. זה מתחיל בחינוך בשעת ההצלה, האם אני מאמין שאני שליח של מלכות השי"ת בעולם, וההצלה האמיתית היא למעלה בעולם הנסתר, שם נעשים שעשועים נפלאים.

[זה הפי] ש"תהיה פניני הפולכות בנדייתן בן חורין" [אות ב'] היינו שאני לא תופס את המלכות בידיים, לחשוב שאני חייב להבין.

לכן גם בזמן הסתרה אני לא מתבלבל כי דאי ש"אתה מרום לעולם ה". ודאי שהשי"ת נמצא כאן, ויש כאן תורה

נסתרת גבוהה מאוד. לעומת זאת עמלק מחנך את האדם להיות מההצלה המוחשית, הוא אומר לו שכל התכלית זה מה שאתה רואה בעינייך, זה נקרא "שהפולכות אצל"ו פניני מלכות לאת"ו היינו שהוא מחליט איך צריך להיראות ההצלה אצלו].

ממילא עמלק מומשך ואומר לך, שאם זה לא נראה טוב, אז סימן שאתה נכשל. ככה עמלק תופס את האדם ומפיל אותו לגמרי. בחטא העגל, בני ישראל רצו משהו מהב נראה טוב חושני, הצלה שנראית קסומה, היה קשה להם לחכות למשה שלא ידענו מה היה לו.

כי הצדיק, הוא המלמד את האדם שהזירה האמיתית של תכלית הבריאה היא נעלמת, ולא תמיד מה שנראה לך הצלה זה באמת יותר טוב. כי לפעמים הקב"ה מתענה על תפילה שנלחמת על מחשבות זרות והיית מבלבל לגמרי, הרבה יותר מהאחר שכיוון נגקל בתפילתו. בעגל בני ישראל נפלו מזה, הם רצו עגל זהב, שההצלה שלי תהיה יפה, שאני יראה את השלימות. התיקון היה במשכן.

במשכן כל אחד נתן למשה את [הנדבת] לב שלו, לקבל את הדעת שהשי"ת שונן תמיד במה שיש לי, בין רב בין מועט, מזה נעשה משכן הקדושה וגילוי מלכות ה' בעולם. שלמה שפירא ב"ב

ממון, והם השולטים בעולם, וממילא יש הסתרה עצומה ונוראה על גילוי מלכות ה' בעולם, ורוב בני אדם רודפים כל ימיהם אחר הממון כי חושבים שעי"ז יהיה להם איזה גדולה וחשיבות, וממילא נכנסים לטורדת הממון שלוקח לאדם את כל היישוב הדעת, ושוכח לגמרי שהוא "מלך" ושיש לו תפקיד לגלות מלכות ה' בעולם בכל תנועה ותנועה, ועי"ז מאבד את כל החיות, ונכנס יותר ויותר לעצבות עד שאינו יכול לעשות כלום, כי הממון שאינו בקדושה אין בו שום חיות, אבל המלכות דקליפה של המן עמלק מכניסים באדם דמיון שיש בזה חיות מחמת החשיבות והגדולה שיש לבעלי הממון, ועי"ז מאבד האדם את כל ימי חייו ברדיפה אחר הממון והחשיבות שתלוי בו, ומאומה לא ישא בעמלו, ובשרשו הרצון הזה להשיג שליטה וחשיבות הוא מחמת שיש בכל אחד מישראל בחינת מלכות דקדושה אלא שכשזה נופל נעשה עי"ז עבד ואין לו שום חיות ושוכח לגמרי למה בא לעולם.

ומלבד הרדיפה אחר הממון, עצם העסק עם אנשים כשאינו בדרך הנכונה, מכניס את האדם לטורדות ובלבולים עד אין סוף, כי כועס על מה שאין אנשים שומעים בקולו ועושים רצונו, ובפרט בני ביתו שיש לו קצת ממשלה אליהם, אבל בדרך כלל אין מציאות שיעשו תמיד כל מה שרוצה מהם, וברגע שנופל האדם ולוקח את המלכות להנאתו ולצרכו, בזה הוא מאבד את כל החיות ונכנס לעצבות עד שנכנס להסתרה ולהסתרה שבתוך הסתרה שאינו יודע כלל מה תפקידו בעולמו, ושוכח את השליחות הנוראה והנפלאה שיש לו בכל רגע ורגע.

מלכות דקדושה

אבל אם האדם לוקח את המלכות למקום הנכון, ויודע שיש לו תפקיד נעלה ונשגב ונורא לגלות מלכות ה' בכל רגע ורגע ובכל תנועה ותנועה, ומכניס בזה חיות עי"ז עסק התורה, עי"ז הוא מלא חיות ושמחה, ואינו זקוק לשליטה על אחרים שזה הדמיון של המלכות, אלא יש לו את המלכות האמיתית שהיא מביאה לאדם חיות ושמחה בכל רגע ורגע, ויודע שכל הקשר שיש לו עם אנשים הסובבים אליו, ועם בני ביתו הסרים למשמעתו, הכל הוא רק כדי להאיר בהם לגלות מלכות ה', [ועיקר ההארה היא עי"ז שעוסק בעצמו לגלות מלכות ה' מההסתרה שיש עליה, ובעיקר עי"ז עסק בתורה, ועי"ז עצמו מתגלה ההסתרות גם בכל הנשמות ששייכים אליו והתורה עצמה מאירה בהם את אור הדעת וכפי שמתבאר בהמשך המאמר]. וממילא אין החיות והשמחה שלו תלוי באחרים, ואינו מנסה לשלוט עליהם כדי לקבל עי"ז חיות, כי יודע שכל זה הבל הבלים והוא רק עבודת ועצבות, וממילא יכול לזכור את שליחותו בעולם לגלות מלכות ה' והוא מלא חיות ושמחה תמיד, ובאופן זה הוא גם עסקו עם בני אדם ועם בני ביתו, ואינו מחפש שישמעו לו ויכנעו אליו, וממילא החיות שלו אינה תלויה בדברים שאינם בידו.

ועל פי זה מובן מאוד מה שהתחיל רבינו דייקא בעניין זה של המלכות, והרחיב בזה בפרטי המלכות שיש לכל אחד ואחד, כי עיקר עבודת האדם שהוא לגלות את ההסתרה שיש בעולם על מלכות ה', הכל תלוי בעניין זה איך מקבל את המלכות שיש לו, שאם מחפש את השליטה והממשלה, בזה הוא הופך את המלכות לעבדות, ונכנס לבור של רדיפה אחר הממון והשליטה, שלעולם לא יוכל להשיג חפצו בזה העולם, ולעומת זאת אם מבין שכל זה הוא הבל הבלים, וזוכר תמיד שיש לו תפקיד אמיתי של מלכות דקדושה, וגם עסקו עם כל הסובבים אותו הוא באופן כזה, עי"ז יוכל להיות מלא שמחה וחיות, ולעשות שליחותו לגלות מלכותו בעולם..

מרשם בדוק לחיים מאושרים

זוכה להערכתם של אחרים, הוא עוזב אותה. הוא גם לא מאריך במלאכת ליטוש היהלומים. הוא מייסר את עצמו על מה שנראה לו כפגמים בעבודתו. בהשוואה לתם, שדיבורי ומעשי הבריות אינם מעסיקים את מחשבתו כלל, המתוחכם זקוק לאישורים חברתיים, וכאשר לא מכירים במומיותו כרופא הוא דוחה גם את המקצוע הזה. יתירה מזו, מכיוון שהתקן המחמיר המקובל עליו לא מתיר מקום לגמישות, זה בלתי אפשרי מצידו לדעת להעריך כראוי גם את עבודתם של אחרים. בגדיו, מגוריו וכל מהלך חייו חייבים להתאים לתקן, ולא - נופלות פניו והוא שוקע בעצבות. בעצם אין לו כלל חיים. הוא לא מסוגל למצוא שום ערך בתמימות. העדר הפשטות והביטחון העצמי של המתוחכם לא מאפשרים לו לשוחח עם מי שהוא רואה נכחות לעומתו מכיוון שהוא רואה בכך פחיתות כבודו העצמי, דבר שהוא חייב להתגונן נגדו בכל מחיר. כתוצאה מכך, הוא לא מסוגל לפרוק את מה שמעיק עליו, לכן הוא תמיד אומלל (הכמה ותבנה ה). ולא רק שתכומו עושה אותו יחיד, אלא גורם לו להיות ספקן שאינו מסוגל לבטוח באיש. ומכיוון שהוא לא מרוצה ממשמעותם הפשוטה של דברים, הוא תמיד מחפש ומבקש את משמעותם "האמיתית" וה"עמוקה", ועל ידי זה הוא מגיע לעתים קרובות למסקנות מוטעות ולבסוף מאבד גם את חכמתו ומעמדו, בניגוד לחברו התם שתמימותו העניקה לו מעמד עליון ביותר.

רבי נחמן ממשערין, מתלמידיו של רבי נתן, כותב: הרבי סיפר סיפור זה כדי לטעת בנו את חשיבותה של התמימות. כל ההולך בדרך זו של תמימות יחיה חיים טובים מאוד, חיים של סיפוק ושל אושר תמידיים (רמזי מעשיית). אחת ההשפעות הברורות ביותר שיכול האדם לזכות בהן היא - הידיעה שבמצב נתון בחייו עשה כמיטב יכולתו. הקב"ה לא ברא אותנו כדי שנהיה אנוח מלאכים. מכיוון שאנחנו רק בני אדם בלבד יש לנו עליות ומורדות מדי יום, ואנחנו נתונים לשינויים בהלך-רוח, בתחושות ובשאיפות. לכן מלמד אותנו רבי נחמן ואומר: שמרו על פשטות, היו תמימים! (לא נאיביים) אל תצפו לשלמות בכל דבר, עשו את מה שמתאפשר לכם, כאשר הדבר מתאפשר, אל תדרשו מעצמכם דברים שלא תוכלו לבצע אותם. כך תשמרו על גמישות שתאפשר לכם להסתגל לכל מצב. זה המרשם הבדוק של התם. הוא חי בהווה, לא מוטרד מזכרונות העבר או מצפיות העתיד, ויש לו את הביטחון להאמין שבכל מצב הוא יעשה תמיד כמיטב יכולתו.

אחד הסיפורים של רבי נחמן מברסלב בספרו הגדול סיפורי מעשיות, הוא "החכם (=המתוחכם) והתם", בו מסופר סיפורם של שני ידידים שאחד מהם תם ואחד חכם. בסיפור זה, כפי שמספר רבי נחמן, חסר לתם חינוך פורמלי והוא מאוד מוגבל ביכולתו. לשם פרנסתו הוא תופר נעליים ובגל חסרון התמחותו במקצוע הן יוצאות משולשות... אין לו מה לאכול ולשתות חוץ מלחם ומים ובעיניו זו "סעודת מלכים", כטעמם של הינות והמעדנים היקרים ביותר.. למעיל היחיד הקרוי שלו שותפה גם אשתו. ובכל זאת, בשבילו מעיל זה נחשב "בגד מפואר" הטוב לכל הזדמנות הגיית.. ולמרות שהתם מרוויח הרבה פחות משותפיו למקצוע, תופרי הנעליים, בשל כישורנותו המוגבלים, הוא לא מוראש קנאה או מחסור, הודות לביטחון העצמי המושלם ושמחתו התמימה. "למה לדבר על אחרים?" הוא נוף קלות באשתו כשהיא מבקרת את אי יכולתו לתבוע את המחיר שאשר תופרי הנעליים תובעים תמורת עבודתם. "מה אכפת לי? מה לי ולהם? זו עבודתם, וזו עבודתו". וכאשר אחרים מבני הכפר משוחחים איתו על מנת שיוכלו ללעוג לו, יש לתם רק בקשה אחת: "רק בלי לעג". אחרי שהבטיחו לו שאכן כנים הם, הוא לא ממשיך לברר את מניעיהם לעומק ומסכים לדבר איתם. כיון שהוא תם, הוא לא מעלה על דעתו את המחשבה המתוחכמת שמוזר או בעצמה דרך ללעוג לו.. אכן, התם לא שואל וגם לא מנסה אף פעם להעמיק במה שמונח לפניו. הוא מתנהל בפשטות ובוטח וחס סיפוק רב בחלקו ללא התחשבות במה שגורה לו בפועל, הוא תמיד מאושר. בשל תמימותו הוא לא מרגיש כל מחסור והוא המאושר עלי אדמות. לסיום מספר רבי נחמן, שהודות לתמימותו התם מצליח מאוד וחכמתו עלתה אפילו על זו של ידיו, החכם-המתוחכם, עד שלבסוף התעלה והיה לראש השלטון המקומי.

לעומתו, חברו החכם-המתוחכם, הנהנה מחינוך והכשרה מתקדמים. הוא באמת איש העולם הגדול. הוא מנוסה במסחר, באומנות ואפילו ברפואה. את אוצר מדעיו הרחב על ידי ריבוי מסעות. ולמרות כל זאת, המתוחכם הזה לא מוצא סיפוק בחלקו, הוא תמיד מחפש משהו טוב יותר מעבר לאופק. הוא מקפיד ומחמיר ויורד לעומקם של כל מעשיו. כשעבודתו כצורך-אומן לא

עומק הפרשה

בני ע"י תשובה

אסור לעשות מאומה, אלא 'שבות כאילו כל מלאכתך עשויה' (ילקוט יתרו רצו), כלומר, יזכור כי באמת השי"ת פעל את כל הבריאה בדרך נסתרת ונעלמת, והוא לבדו ברא את העולם בדרך פלאית זו, מנהיג בה לכל הברואים ועשה ועושה ויעשה לכל המעשים, גם דברים הנראים כצריכים תיקון ועבודה, עלינו למסור ביום זה להשי"ת שהוא לבדו יתקן את הכל בנפלאות תמים דעים.

ובזה מבאר האריז"ל את לשון הפסוק "ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתו לה'", שעל כן נקודה תיבת תעשה ב'צירי', לרמז שגם בימים אלו בהם אנו עוסקים בעשיית המלאכה עלינו לדעת שבאמת היא נעשית מאליה, ועל ידי זה נוכל להמשיך עלינו את קדושת השבת. ולמעשה, פעמים רבות והאדם רואה נקודות הצריכות תיקון, אם בנפשו ואם בכלל ישראל, פעמים והוא מתעורר לתשובה והוצה להסיר מעצמו נקודה או כמה נקודות שאינם קודש לה', פעמים והוא חלק בבריאה שאינו נוהג בדרך הישר, באותה שעה עליו לזכור כי בד בבד על עמלו להסיר את הרע, יחזיק בזכרונות שבאמת השי"ת ברא כאן מהלך של תיקון ולא את כולו הוא צריך לעשות בעצמו, אלא יעשה את אשר ביכלתו ואת השאר יבטל להשי"ת, וגם מה שהוא עושה יזכור שבאמת מלאכה זו אינה בכוחו ובעצום ידו אלא מיזו יתברך נעשית המלאכה מאליה, וה' יגמור בעדו כי לא ידח ממנו נדח. (ע"פ ליקו"ה תערוכות ה)

שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לְכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן לָהּ.

לאחר מעשה העגל מקהיל משה רבינו את ישראל לתקן עוון זה ולהמשיך מחדש את השכינה הק' בעולם, את דרך התיקון מבאר האריז"ל (ליקוטי תורה ויקהל) שמאחר שהמודה בעבודה זרה ככופר בכל התורה, לכן בבואם תקן פגם זה הוצרכו לשני מצוות השקולות כנגד כל התורה והם השבת ובנין המשכן. את עומק שני מצוות אלו ואיך לתקן על ידם פגם זה, מבאר רבי נתן, שכעת לאחר התגברות הרע בחטא העגל, צריך לבעור ולתקנו בשני דרכים, הדרך הראשונה היא בנין המשכן, ללקט את חלקי הקדושה מכל מקום שהם להסיר אותם מהטומאה ולבנות מהם משכן לשכינה, וכמו שאמרנו חז"ל (שמו"ר מה, ו ועוד) שכעת נטלו את אותה זרה שממנו הפרישו למעשה העגל ובנו ממנו משכן לשכינה הק', וביתר הרחבה מבאר בזוהר הק' (עין זוהר תרומה קמז. ועוד) שבנין המשכן מרמז על אסיפת חלקי הקדושה המגולגלים בזרה כסף ונחושת וכדומה, דברים שלא נגלית בהם כלל מציאות השם יתברך, ולבנות מהם דווקא משכן לשכינה הק'.

אבל למעלה מעבודה זו של החזרת הרע אל הקדושה יש עבודה גבוהה יותר, והיא השביתה, וכמובא בהרחבה בכתבי האריז"ל (שערי המצוות בהר ועוד) שלמרות שעיקר עבודת האדם היא לברר את העולם ולתקנו במלכות ה', בכל זאת בשבת קודש

קומץ שעורים מנצח עשרת אלפים

כאשר המן הלך להביא את מרדכי הצדיק, מצאו עוסק עם התינוקות של בית רבן בסוגיית קמיצת העומר, וכאשר ראה אותם לומדים דייקא סוגיא זו, אמר 'המעט עומר שלכם ניצח את העשרת אלפים כבר כסף שלי ששקלתי לאחשרוש' (מגילה טז).

מעשה זה הוא מעשה פלאי, כי לכאורה מהו הקשר בין הלימוד שהתינוקות של בית רבן שלמדו מדיני המעט שעורים שעם ישראל מקריבים בקרבן העומר, לבין ריבוי המון ששקל המן להשי"ת.

עוד אמרו חז"ל (מגילה יג): למה קבע השם יתברך שיתנו את המחצית שקלים לקרבנות, דווקא בתחילת חודש אדר, כי גלי ויודע היה לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל [והחשבון של מחצית השקל מהשישים רבוא יוצאי מצרים עולה יחד עשרת אלפים ככר כסף -תוספות שם], לפיכך הקדים שקליהם לשקליו, ובשעה ששקל המן עשרת אלפים ככר כסף אמר הקב"ה 'ישע כבר קדמו שקליהם לשקליך'.

ולכאורה יש להבין מהו החידוש בשקלי עם ישראל, שהם לכאורה מעט, מחצית לכל אחד, לעומת העשרת אלפים שהמן הביא בעצמו.

אך באמת עיקר החידוש של מצוות שקלים הוא דייקא ה'מחצית', שגם העשירי אסור לו להרבות על המחצית. וזהו בעצמו המלחמה נגד המן, כי המן חושב שעיקר הצלחתו הוא בכך שהוא גדול וחזק ועשיר יותר, ועל כן הביא סכום גדול כל כך של עשרת אלפים ככר כסף, והשם יתברך אמר לו שהגדולה של עם ישראל הוא לא הריבוי דווקא, אלא העיקר הוא השפלות שלהם, שאפילו שהם נותנים מעט בכמות, אבל העיקר הוא האמת, להביא קצת מתוך התחברות פנימי לבורא.

ועל כן כאשר ראה המן לומד עם התינוקות של בית רבן הלימוד של קמיצת העומר, להביא מעט עומר להשי"ת, אז הבין המן שעם ישראל ניצח אותו, ואמר שהקומץ שעורים שלכם ניצח את העשרת אלפים כבר כסף שלי.

ואם נדייק, נראה שהנצחון הוא לא רק בעצם ענין מצוות העומר, אלא בעיקר בענין הלימוד עם התינוקות של בית רבן את הלימוד הזה של ה'מעט', להבין שרצון ה' בעולם הוא להקריב את המעט אליו יתברך. כי אין ההצלחה נקראת על שם הריבוי, אלא בעיקר על שם המעט שמקריבים לפניו את נדבת הלב.

וכאשר המן רואה זאת, הבין שהפסיד המלחמה, כי המן מנסה להביא כמויות גדולות של רע לבטל את מעט הטוב, אבל לא הבין שהצלחת עם ישראל הוא שמלומדים אותם מקטנותם שהעיקר הוא מעט הכיסופים וההשתוקקות שלהם להשי"ת.

ואין הכוונה שצריכים ללמוד רק קצת ומעט, אלא שצריכים אנו בעיקר ללמד התינוקות להבין לייקר להחשיב ולהעריך כל מעט טוב.

הודעה משמחת: ביום חמישי הקרוב, ד' באדר השני, יחלו כלל העוסקים בתורת רבי"ל במסגרת הדף היומי בליקוטי הלכות, בלימוד הלכה ד' בהלכות בכור בהמה טהורה, העוסקת בהרחבה במתנות הנוראות שאנו זוכים בימי הפורים הק'. בהלכה זו נלמד המתנה העצומה ששמה... יראה! יראת שמיים שלא מרחיקה אותנו מהשי"ת, אלא רק מקרבת. טעמו וראו כי טוב ה'!

ועכשיו ההתחלה של הגאולה ותקון כל העולמות הוא מפוירים: לרגל ימי החנוכה הבעל"ט, ניתן להשיג את הספר המבוקש 'מועדי ישראל - פורים' המלקט ביד אמן מכלל ספרי רבינו ז"ל ותלמידיו זיע"א מענייני הפורים, להשיג בכל נקודות ההפצה במרכזי חסידי ברסלב. מכון 'מעיינות הנצח': 0527625525.

כמו כן, ניתן להשיג את הספר הנפלא 'אוסף אמרים - פורים' פניני דעת ואמונה מאת הרב החסיד רבי יעקב מאיר שטעור שליט"א, נערכו בטוב טעם ע"י הרה"ח ר' בצלאל פרידמן שליט"א. 025380142. בארה"ב: 7184374044.

התורה הזמנית: לרגל התחלת לימוד תורה נ"ו בליקוטי מוהר"ן, ארגון 'תמימי דרך' מפיק בימים אלו את חוברת הכיס הנפלאה 'תורות והלכות', בו מובאת התורה הנלמדת "וביום הביכורים", יחד עם כל הליקוטי הלכות שעליה. להשיג בבתי הכנסת של חסידי ברסלב. הפצה ראשית: 0527148323.

י"ל ע"י מכון עלה לתורה
בבל עניין או להצטרפות למנויים בדוא"ל
A028080148@GMAIL.COM
02-8080148
מקום או הודעה קולית:
054-8591148 | 053-3175211
במקומי מיוחדים:
המערבת נסגרת מידי יום ראשון בשעה 19:00
לתרומות ורכישת נסח נצחי: עלה לתורה, בנק
מרכזת"ל 17, סניף 725, חשבון 36645.

החיזוק השבועי

כי תהפ כשאישי ישראל הוא בשמחה, תהפ חזרה ועלתה השמחה למקומה ושרשה שהיא אצל ישראל ששם שרש השמחה האמתית, כי ישראל יש להם לשמח כל ימיהם בכל מיני שמחה בלי קץ וסוף מאחר שזכינו להאמין בה' ובמשה עבדו ובתורתו הקדושה וכו', כי מקור נשמת ישראל הוא בבחינת שמחה שהיא השכינה שהיא שמחתה של ישראל ששם שרש נשמתה, כמו שכתוב (ישעיהו מו): "הנעמים מני בטן הנשאים מני רחם", שישאל הם חלק מהשכינה שהיא השמחה:

ליקוטי הלכות, נפילת אפיים ד, ה

יהלום

זוה בחינת פורים, שעקר מצות פורים הוא לשמח בכל עת, לשמח את עצמו בכל מיני שמחה:

אני רק חושב על עמלק הפרטי שלי אני תיכף מתייאש מלנצחו, כי הוא נראה כמלחמה ארוכה?

א) קליפת עמלק הוא ראש הקליפות והטומאות, שמראה לאדם שהוא כל כך גדול ואי אפשר להתחיל לנצחו (עיי' ליקוטי הלכות ברכות הרי"ה). גם לאחר שהאדם זכה להתעורר למחות עמלק מהעולם, מתלבש הוא תיכף בלבוש חדש, והוא 'קליפת היושב' - מוחין דקטנות', על ידי שמפיל עליו מורא גדול שלא ידע כלל מכוחו, וידמה בדעתו שעמלק הוא דבר גדול כזה שלא שייך להתחיל להתעסק עמו. ומזכיר לו כמה שנים שכבר צעק לה' 'הצילני מקליפת המן וכו' וכאילו לא התחיל לראות שום ישועה. ב) לא רק שהוא מייאש את האדם, אלא הוא מתערבב בתוך האדם באופן שקשה להכירו, כי נדמה לאדם שכל עצמיותו הוא כעס ותאוות, כפירות וכבידות, ואינו תופס שזה עמלק שנדבק בו כעלוקה, ואין זה הוא בעצמו, כי הוא בעצמו הוא חלק מכלל ישראל, נשמה ישראלית

מאת הרה"ג ר' שמעון אנשין שליט"א / מוצ' בעיר בית שמש יצ"ו

הלכה פסוקה

הלכות השייכות לפורים

מענין לענין שמחת פורים מי שמפוצץ 'פצצים' 'חזזים' וכיוצא בזה באופן שנבהלים מהם - מותר לקחת אותם ממנו ואפילו בעל כרחו. וכן חייבים להתרות במי שמוכר אותם, ואם ממשיך למכרם, אפשר למוסרו לרשויות (הגר"ק בקובץ תורת המועדים).

טבילת כלי של משלוח מנות

משלוח מנות המונח בכלי חדש שעדיין לא הוטבל [מצוי במשלוחי מנות מעוצבים] - נראה שהדין כך:

א. המקבל את המשלוח מנות, חייב להטביל את הכלי. והיינו לאחר שהריקו תכולתו, אבל אין צורך להוריק תיכף.

ב. אבל לגבי השולח, אינו ברור אם חייב להטבילו. ומכל מקום המשלוח המחמיר להטבילו לפני שמוניח בו המאכלים, תבוא עליו ברכה. ובפרט אם יש לחשוש שהמקבל לא יטבילו. וכמצוי מאוד שהמקבל אינו שם לבו שהכלי לא הוטבל.

ג. אך בכדי שיוכל השולח להטביל בשביל המקבל - צריך שלפני הטבילת הכלי 'זכח' השולח את הכלי למקבל, והיינו שיתן את הכלי לאדם אחר [לא מבני ביתו] ש'יקנה' את הכלי עבור המקבל המשלוח מנות. אבל בלי זיכוי, יש אופנים שאין מועיל טבילתו עבור המקבל.

לעיל, כיון שאין יכולים ללכת בזה אצל מין השני ולא נעשה לשם כך (ראה עמק הנצ"ב כי תצא טו. נהרות איתן מ). אך בהצגות הנערכות לפני פורים - הוא חמור יותר ודינו כדן הצגות הנערכות במשך השנה (ראה: קובץ מביט לוי פ"ב הערה כ. שבת הקהתי ב רנח. מקד"י שם).

חיוב ציצית בתחפושת

תחפושת שיש לה 'ארבע כנפות' [מצוי במעיל של כהן גדול], ובפרט אם הוא כמו טלית קטן או טלית גדול - יתכן וחיוב בציצית כדן (אם הוא במקום הלבוש ממש, י"ל שודאי חייב כיון שנהנה מזה. משא"כ כשאינו לצורך לבישה כלל ורק לתחפושת, שיש להסתפק. אך בט"ק וט"ג, י"ל שחייב שהרי מעונין בארבע כנפות דייקא).

ועל כן אין לאיש גדול וכן לילד מעל גיל בר מצוה ללבוש בגד כזה בלי ציצית. אלא אם יפטר אותו מחיוב ציצית, על ידי עיגול כנף אחד. או לעשותו מדבר שפטור מציצית לכל הדעות. אכן לקטן לפני גיל שש, אפשר להקל. אבל מעל גיל שש וכל שכן לאחר גיל תשע, לכתחילה יש להחמיר.

ואם הוא מבד כזה שאינו מחויב בציצית מדאורייתא, הדין קל יותר לגבי קטן. וטלית קטן העשוי מ'אלבד' אין להחמיר כלל לקטן (ולאורה אף לגדול).

תחפושת בפורים ובהצגה

א. יש שהתירו להתחפש בפורים איש כאשה או אשה כאיש, כיון שהמטרה היא שמחת פורים ולא בכדי להתדמות כמין השני (מהר"א מינץ טו. רמ"א והלבוש סו"ס תרצו. ובספר אלה המצות תקמו נתן טעם הדבר עפ"י דרוש). אך הרבה פוסקים אסרו זאת בהחלט (ראים שפה. ב"ח י"ד קפב ה. נה"ג תרצה ב". באה"ג י"ד שם. ברכ"י תרצו י. יד הקטנה. נבחר מכסף טז. ערוה"ש תרצו יב. ימי יוסף בתרא י"ד ו. י"ב א וי"ד יד. ועוד הרבה).

ב. ולמעשה:

(א) הירא דבר ה' לא יעשה כן (ש"ה מגילה נ"מ ז. ט"ז י"ד שם ד. באה"ט ומש"ב סו"ס תרצו. כף החיים אות 20. ועוד).

(ב) אמנם אם לובשים רק בגד אחד כמין השני והוא ניכר מה הוא - הדבר קל יותר (ראה פרי"ג מ"ז ה).

(ג) בקטן או קטנה, נראה שאפשר להקל וכל שכן אם לא הגיעו לגיל חינוך (ראה: חמדת אריה מגילה ל. ארוחות רבינו ג. חוט שני. מקדש ישראל פורים שג).

(ד) אמנם כל זה בפורים עצמו, אבל לפני פורים קשה להקל בזה (כי בקושי הקילו בזה רק מפני שכך המנהג ומשום שמחת פורים. וכ"כ במקו"ח לאסור). אכן לקטנים ובפרט אם לא הגיעו לחינוך - נראה שאין למחות ביד המיקל.

(ה) בהצגה - הדבר קל יותר מהאמור